

Tri careva pitanja

Dobio sam poziv da održim uvodni govor na jednom edukativnom seminaru u Perthu. Kada sam ušao u zgradu u kojoj sam trebao održati predavanje, žena koja je nosila značku organizatora seminara srdačno me pozdravila.

„Sjećate li me se?“ , upitala me.

To je jedno od najopasnijih pitanja. Pravio sam se blesav i odgovorio da je ne poznam.

Nasmijala se i rekla da sam prije sedam godina održao predavanje u školi u kojoj je ona tada bila ravnateljica. Priča koju sam u njenoj školi ispričao, promijenila joj je život. Dala je otkaz na mjesto ravnateljice. Otada je neumorno radila na programu za djecu koja su ispala iz sustava. Radila je s maloljetnim uličarima, prostitutkama, ovisnicima, ne bi li im pružila drugu priliku. Moja priča, dodala je, bila je potka na kojoj je temeljila svoj program. Priča je preuzeta iz knjige kratkih priča koje je sabrao Lav Tolstoj, a koju sam čitao kao student.

Nekoć davno, car je tragao za životnom filozofijom. Tragao je za mudrošću kako pravilno upravljati carstvom i kako ovladati samim sobom. Postojeće religije i filozofije onoga doba nisu ga zadovoljavale. Tako je tražio svoju filozofiju u samom životu.

Na kraju je shvatio da su mu potrebna tri odgovora na tri temeljna pitanja. Tim odgovorima dobio bi ono što je tražio. Tri pitanja bila su:

1. Kada je najvažnije vrijeme?
2. Tko je najvažniji?
3. Što je najvažnije učiniti?

Nakon dugog traganja za odgovorima, našao ih je posjetivši jednog pustinjaka. Što mislite koji su to odgovori bili? Pročitajte, molim vas, ponovno ova pitanja. Zastanite prije nego počnete čitati dalje.

Svi mi znamo odgovor na prvo pitanje, no često ga zaboravljamo. Najvažnije vrijeme jest sada, naravno. To je jedino vrijeme koje imamo. Tako, ako želite reći ocu ili majci koliko ih volite, koliko ste im zahvalni, učinite to sada. Ne sutra. Ne za pet minuta. Sada. Za pet minuta može biti kasno. Ako se želite ispričati svom partneru, nemojte početi izmišljati kojekakve razloge zbog kojih ne biste učinili. Možda više nikada nećete imati takvu priliku. Zgrabite trenutak.

Odgovor na drugo pitanje daleko je dublji. Svega nekoliko ljudi pogodi pravi odgovor. Kada sam kao student čitao odgovor na ovo pitanje, vrtjelo mi se danima. Odgovor je da je najvažnija osoba ona s kojom ste.

Sjećam se da sam profesorima na fakultetu postavljao pitanja, ali oni kao da me nisu čuli. Naizgled su slušali, no u sebi su željeli da odem. Imali su važnijeg posla. Osjećao sam se bijedno. Sjećam se kako sam smogao hrabrosti otići jednom poznatom predavaču i postaviti mu jedno osobno pitanje, bio sam

iznenađen i presretan kada mi je posvetio svoju punu pažnju. Drugi su profesori morali čekati razgovor s njim, a ja sam bio samo dugokosi student. Zbog njega sam se osjetio važnim. Razlika je bila golema.

Komunikacija i ljubav mogu strujati kada je onaj s kim ste, bez obzira tko je to, za vas tog trenutka najvažnija osoba na svijetu. Ta osoba to osjeti, zna i uzvratiti.

Bračni parovi često se žale na to da ih partner uopće ne sluša. Oni misle da ih partner više nikako ne doživljava. Odvjetnici za brakorazvodne parnice morali bi potražiti drugi posao kad bi svaka osoba, koja je u vezi, imala na pameti odgovor na drugo carevo pitanje i kada bi ga prakticirala. U vremenu provedenim s partnerom, bez obzira na to koliko smo umorni ili zaposleni, učinili bismo sve da se osjeća kao najvažnija osoba na svijetu.

Na poslu, naš potencijalni klijent, prema kojem se ophodimo kao prema najvažnijoj osobi, može utjecati na rast prodaje pa i na našu plaću.

Car je u originalnoj priči izbjegao atentat nakon što je poslušao savjet dječaka kojeg je sreo na putu k pustinjaku. Kada je moćni car u društvu običnog dječaka, taj je dječak za njega najvažnija osoba na svijetu. Kada mi prijatelji nakon napornog dana dolaze pričati o svojim problemima, sjetim se odgovora na carevo drugo pitanje i posvetim im potpunu pažnju. To je nesebičnost. Suosjećanje mi nadomjesti energiju.

Vratimo se organizatorici seminara u Perthu. U prvim razgovorima s djecom kojoj je bila potrebna pomoć, prakticirala je geslo: „najvažnija je ona osoba s kojom ste“. Za većinu te djece bio je to prvi put u životu da su se osjećali važnima. Osim što im je posvećivala pažnju, žena ih je slušala i nije im sudila. Djecu je napokon netko slušao. Suklado tome, organiziran je i program. Djeca su se konačno osjećala poštovanima, dakle, uspjelo je. Došlo je i vrijeme moga govora koji na kraju i nije ispao glavni. Nakon mene ustao je jedan klinac i progovorio o svojim obiteljskim problemima, kako je upao u drogu i kriminal i o tome kako mu je program vratio nadu. Uskoro će upisati fakultet. Oči su mi se napunile suzama.

Većinu vremena provodite sami. Tada ste sebi najvažnija osoba. Imate dosta vremena da sebi pridate važnost. Tko je prva osoba koje ste svjesni ujutro kada se probudite? Vi! Kažete li ikada sebi: „Dobro mi jutro i ugodan dan!“? Ja, da. Tko je posljednja osoba koje ste svjesni kad idete spavati? Opet vi! Ja sebi zaželim laku noć. Tijekom dana, često sebi posvećujem pažnju.

Odgovor na treće carevo pitanje „Što je najvažnije učiniti?“ glasi: biti brižan. To znači biti pažljiv i zainteresiran. Prije nego pomoću nekoliko priča opišem što znači biti brižan, sažet ću tri careva pitanja, zajedno s odgovorima:

1. Kada je najvažnije vrijeme? Sada.
2. Tko je najvažniji? Osoba s kojom ste.
3. Što je najvažnije učiniti? Biti brižan.

*Ajahn Brahm (2014)
Krava koja je plakala i druge budističke priče o sreći*